JE LI SINERGIJA U HRVATSKOJ MOGUĆA

John Lodder

Hrvatska ne posluje dobro na mnogo načina. Prema Svjetskom ekonomskom forumu 85% najproblematičnijih faktora čine neučinkovita vladina birokracija, politička nestabilnost, korupcija, reguliranje poreza i porezne stope, pristup financiranju, ograničavajuće regulacije na tržištu rada te loša radna etika nacionalne radne snage. S jedne strane, to su ekonomska pitanja. S druge pak strane, što je možda još i važnije, to su kulturološka pitanja. Postoji li nada? Zasigurno postoji i više od nade. Hrvatska ima prilike, mogućnosti i resurse za oporavak.

Hrvatska i društveno – gospodarski razvoj

Prema brojim izvješćima Hrvatska ne posluje dobro. Možemo to primijeti na primjerima sljedećih nekoliko pokazatelja:

- BDP: 58 milijardi USD ili 13.500 USD per capita (0,09% od ukupne svjetske razine).

- Zabilježena stopa nezaposlenosti: 20%.

- Ljudi izloženi siromaštvu ili društvenoj isključenosti: 32%; Hrvatska je peta u svijetu po „povećanju siromaštva djece od 2008". (Samo su četiri zemlje lošije!)

- Hrvatska je prema Međunarodnoj konkurentnosti na 77. mjestu od 148 zemalja, bez značajnih promjena sudeći po 136 pokazatelja u proteklih šest godina.

- Dva od njih su kvaliteta obrazovnog sustava prema kojem je Hrvatska na 97. mjestu te 'obučavanje zaposlenika' prema kojem je na 129.

- Globalni izvještaj o sreći: Hrvatska je 58. od 156 zemalja. Glavni razlozi ovako slabih rezultata su „očekivanje zdravog života" i „nedostatak socijalne podrške".

(Izvori: *Hrvatski zavod za statistiku, Svjetski gospodarski forum, Sjedinjene Američke Države*)

Što to znači?

Opće posljedice vrlo su loše; možemo govoriti o jednoj, vjerojatno dvije generacije koje nemaju budućnost u zemlji ukoliko se ništa ne promijeni na bolje. Naravno, postoje brojne financijske i društveno – gospodarske posljedice. **Pogledajmo samo dva primjera:**

1. UČINCI VISOKE I DUGOTRAJNE NEZAPOSLENOSTI

Gubitak posla često ide ruku pod ruku s depresijom i srčanim problemima. Dugotrajna nezaposlenost uzrokuje visok rizik od pretilosti, visok krvni tlak i visok kolesterol. Sve su to rizični faktori bolesti srca. Općenito, ljudi koji su dugotrajno nezaposleni osjećaju se manje zdravima. Jedna od posljedica koja najviše zabrinjava kod dugotrajno nezaposlenih je rizik od kroničnih zdravstvenih problema, čak i ako uspiju pronaći posao nakon godinu dana. Ovi učinci također znače povećanje troškova i dodatan pritisak na zdravstveni sustav.

2. UČINCI NA MLADE I TALENTIRANE LJUDE

Nakon završetka škole ili fakulteta, mladi ljudi ne pronalaze posao. Ovo je povezano kako s gospodarskom situacijom, tako i s kulturom zapošljavanja u Hrvatskoj. Budući da nema poticaja i financijskih programa, gotovo da nema ni poduzetništva. Zapravo, financijske i porezne regulative sve više otežavaju preživljavanje postojećim poduzetnicima.

Jedan od zabrinjavajućih trendova je činjenica što mladi talentirani ljudi pokušavaju pronaći posao u drugoj zemlji. Tehničari, ICT stručnjaci, liječnici, kao i mnogi drugi, napuštaju zemlju u velikom broju, njih 250 – 300 godišnje. Obrazuju se i obučavaju u Hrvatskoj, ali ne mogu pronaći posao, ovdje ne vide perspektivu za budućnost pa odlaze na posao u inozemstvo. Dakle, Hrvatska je uložila u talentirane ljude koji sada odlaze, a s druge pak strane, zaposleni Hrvati su sve stariji te će otići u mirovinu bez prikladnih zamjena: gubitak znanja i iskustva.

Što se čini po tom pitanju?

Vidim da se u posljednjih godina nije učinilo mnogo toga što bi imalo strukturne učinke na poboljšanje situacije. Na različitim razinama mogu se vidjeti različita djelovanja i aktivnosti. Vlada je zatražila od „stručnjaka" istraživanje o tome „što treba napraviti". Nesumnjivo je da će ovo rezultirati još jednim debelim izvještajem o zaključcima i prijedlozima koje ustvari već svatko zna. Čini se kako je to samo gubitak novca, a posebice vremena.

Neke regije imaju predivne promotivne kampanje, većinom usmjerene na privlačenje stranih turista. Neki veći gradovi eksperimentiraju s gradskim marketingom usredotočenim na domaće posjetitelje, a neki na strane turiste. Komercijalne organizacije pokušavaju implementirati svoj strateški i marketinški plan, ako ga imaju. Postoje brojne institucije poput ministarstava i njihovih odjela; tu je i Vijeće za nacionalnu konkurentnost u kojem se nalaze Vlada, sindikati, gospodarski sektor (trgovačka